

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput LXIX.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

um eius vel ad ipsammet Generalis personam spectantibus, idq; vel suo nutu, necessitate exigente, vel aliorum horratu facit. Prouinciales etiam habent quatuor Consultores suos, vnumque Monitorem, vt & Rectores, quorum consilij in gubernandis prouincijs & Collegijs vtuntur more Generalis. Hi omnes habent regulas suas speciales, desumptas ex Constitutionibus & aliunde, excepto Generali, cui totum Institutum pro Regula: Item omnes Officiales inferiores, Presbyteri, Confessarij, Concionatores, Præceptores, Procuratores, & ceteri omnes, ne Ianitore quidem excepto.

CAPVT LXIX.

A quo Societatis regula fuerit approbata.

Blata fuit hæc Regula approbationis impetrande causa Paulo III. qui eam tribus Cardinalibus examinandam tradidit, quorum vnus Bartholomeus Guidicionus, vir doctus, accuratus & sanctæ vitæ, qui iusta causa permotus, parùm approbat tantam Religionum multitudinem, iudicans potiùs esse aliquas earum tollendas, & veteres reformandas, quàm nouas instituendas, eaquæ de re librum ediderat: quamobrem acerbè se Iesuitis præbuit aduersarium, & Societatis confirmationi vehementer repugnauit, vt & alij Cardinales: nihilominus cum rem iterum atq; iterum perpendisset, suasq; rationes & argumenta subtiliùs excussisset, ita immutatus est, visa instituti forma adeò ex vsu publico concepta, vt diceret, se digitum Dei ibi agnoscere; & licet nouas Religiones non probaret, tamen omnino huic inter ceteras dandum esse locum. Ex hac historia accepisti tu id, quod contra Iesuitas erat, relictis illis, quæ tibi caput comminebant; produxisti difficultatem, qua res initio perfecta est, & prætermisisti

Mos hereticorum
in citationibus.

misisti testimonium, quod tandem Cardinalis ille Societati dedit. Qui modus agendi hæreticis proprius est. Nam scripturas diuinas, aliorumq; scripta discerpunt, iam sumptoduntaxat initio, iam fine, quandoq; medio, prout sibi conuenire arbitrantur ad calumnias & imposturas. Hoc artificio, vt id obiter dicam, contexti sunt libri Caluini, nominatim epistola dedicatoria, præfixa Institutioni: hinc multi abiurata hæresi, ad sanio rem mentem, & ad Catholicam fidem redierunt, cum citationes hæreticorum cum ipsis auctorum monumentis comparassent, fraudesq; in adducendis veterum Doctorum testimoniis clarè deprehendissent.

Ex his intelligis, opinor, te sine regula & vero loqui, cum ais: *Iesuitas non habere regulam*, idque, quod ad probandum adduxisti, falsum esse, ineptamq; consequentiam. Falsum, quando dicis, *Iesuitas non habere ieiunium, nullum ciborum delictum, nullum certum diuinum officium*. Nam præter ieiunia Ecclesiæ, habent suas abstinentias, & in victu cultuq; asperitates, meditationes, disciplinas, & alias exercitationes: Quod si non eundem modum, quem ceteræ Religiones, obseruant; non est mirum, cum sit Religio distincta, quam oportet suo fini consentaneam viuendi rationem sequi. Obligantur etiam ad certum officium diuinum. Qui enim sacris sunt initiati, recitant horas Canonicas, non secus atque illi, qui in Choro, etiam si non cantent. Sacerdotes Missæ sacrificium peragunt, Confessiones audiunt, concionantur non sine tuo cruciatu. Si funera non deducant, id fit, quia non est Instituti ipsorum: si deducerent, diceres id fieri ex auidia, eius rei loco alij cuidam charitatis operi vacant. Si nõ astringantur Choro, id propterea fit, quod per Dei gratiam numerosa sit proborum virorum ac mulierum multitudo, quæ abundè huic muneri satisfaciat; ipsi verò interea diuino vacant obsequio in iis rebus, quas illi, qui canunt, præstare

stare nequeunt, nec ipsimet possent, si cura canendi distingerentur. Est quidem opus Angelicum, diuinas laudes in Choro concinere, munus tamen etiam Angelicum est, mentes hominum diuina scientia ex suggestu illustrare. Cantus diuinarum laudum cælum penetrat. Idem facit verbum Dei. *Cur Iesuite nō habeant chorū.* Annon preces Matutinæ cumulatè compensantur Matutino duarum vel trium horarū studio, in rebus tam arduis, quàm fructuosis posito, & laboribus illis scholasticis, qui in Gymnasio suscipiendi & exantlandi in gratiam iuuentutis? An non Vesperarum & Completoriij vicem præstant eiusdem generis & contentionis labores pomeridiani? An non tam operosum & molestum est, quotidie dispicere, qua ratione tot ingenia in scholis alas & pascas, quàm rituales libros peruolutare, vt videas, quid in Choro sit canendum? Equiores plerique essent Iudices, si intelligerent, quantas difficultates & molestias tam discendi, quàm docendi munus coniunctas habeat, nec quisquam inexpertus satis hoc nosse potest. Et nisi ardore diuinitus immisso & amore boni publici impellerentur, quo tanquam condimento labor omnis dulcior & gratior efficitur, nescio qui munus hoc nulla spe stipendiij, susciperent, vel in suscepto tam diu constanter persisterent. Hæc tamen suauitas minimè impedit, quò minùs huiusmodi occupationibus vires corporis paulatim exhauriantur, & lento quasi igne absumantur. Quæ caussa, *Cur pauci senes inter Iesuitas.* cur inter Iesuitas tam pauci senes & cana capita: quia plerique in ipso ætatis flore hoc iucundè quidem, sed tamen efficaciter dulci labore ex vita abripiuntur.

At Iesuite, inquis, nullum habent proprium habitum, vt ceteri Regulares. Quid tum? Id fit, quia sunt alterius familiæ. Quod si habitus non facit Monachum, minùs etiam facit Regularem. Habent suum habitum proprium suo modo: non sunt ergo Monachi: Verum est; sed idcirco non desinunt esse Religiosi &

Regulares: Equites S. Ioannis sunt Religiosi, non sunt tamen Monachi. Apostoli erant Religiosi, & omnium perfectissimi, non erant tamen Monachi. Nam nomen *Monachi*, propriè significat Anachoretas, qui solitarij viuunt in suis cellulis, seuncti ab omni hominum consortio. Quare S. Thomas sui Ordinis homines inter Monachos non numerat, nec S. Bonauentura eos, qui sunt sui Ordinis, licet vtriq; verè sint Religiosi. Quocirca latius patet res & nomen Religiosi, quàm res & nomen Monachi: nec est necesse, vt quicq; Religiosus est, etiam sit eo ipso Monachus, nō magis, quàm vt Carmelita sit Augustinianus.

At propterea tuo dilemmati & Syllogismo cornuto addendum est aliud cornu, tuæq; diuisioni aliud membrum, dandusque locus tertio generi Ecclesiasticorum, quos nusquam gentium reperiri dicebas. Ecclesiastici enim tribus modis diuiduntur: Alij sunt Clerici seculares; alij Clerici Regulares, quorum Regularium nonnulli in cōmuni viuūt sub vno capite & Regula approbata, & hi omnes Religiosi sunt, Collegiis, studiis & operis communibus associati: Alij viuunt, aut viuere debent ex præscripto suæ regulæ in suis cellulis soli, qui propriè sunt Monachi, hoc est, solitarij: hæc enim notio Monachi, vocabulo subiecta est. Nihil igitur caussæ est, cur dicas, Iesuitas non esse Regulares, & impie impugnes iudicium Sedis Apostolicæ & Ecclesiæ vniuersalis, à quibus in numerum Religiosorum Iesuite ascripti sunt. Quod si fortè auctoritas Canonistarum ruborem ex effronte tuo vultu elicere potest, ecce tibi Nauarrum Doctorem Iuris Pontificij, longè omnium præstantissimum, & Cadurci, Tolosæ, in Hispania & Italia, in præcipuis Euro-

Testimoniū D. pē Academiis profitendo & docendo spectatum. Hic igitur Nauarri de Iesuitis talis ac tantus duobus aut tribus locis suorum Operum fuit. Cōmēt. de disertè ostendit, Iesuitas esse veros Religiosos, non sine laude no-

de noui Iuris huic Societati concessi, & virtutum, quę in hac Societate clucescunt.

CAPVT LXX.

Reffelluntur insulsi quidam Arnaldi ioci.

Iesuite, inquis, habent multa votorum genera, simulq̃ profana & impia temeritate vota simplicia & composita, nobis ingeminas, non sine certo improbitatis tuę & ignorantię argumento. Nam nisi hospes in Christiana Religione esses, haud ignorares, in ea reperiri, non composita vota, vt tu cauillaris; sed vota simplicia, vota solennia, vota publica, & vota secreta; quę res tam manifeste est, quàm tua inscitia, nec opus est pluribus verbis. Qui sunt ergo Iesuite? Sũt veri exploratores Hispanię. Iam tibi ostendi ineptiam istarum consequentiarũ, & docui, quales sint Iesuite; nihilominus coronidis loco addendũ est aliquid, perspicueque demonstrandum, te talem esse, quales Iesuitas esse dicis, à quibus hac in re immane quantum distare velis. Iesuite, inquis, nec sunt Regulares, nec seculares, & vi istius antecedentis concludis: Ergo sunt veri Hispani. Idem dico, Arnaldus nec est Clericus secularis, nec Regularis: Est ergo Hispanus. Si tua consequentia bona est, cur non & mea? cùm sit eiusdem materię & formę.

Ineptia consequentiarum Arnaldi.

Attamen quia nomine Hispani intelligis more tuo Catholicum, nolo sumere tuum Antecedens, nec tuam conclusionem, veritate inuita & reclamante. Accipiam, quę vera sunt, & in te appositę quadrant. Arnaldus nescit, quid dicat, quid scribat: est ergo delirus. Arnaldus nescit etiam, quid significet secularis aut Regularis: est ergo ineptus Doctor Iuris Canonici. Arnaldus iniuriosę Apostolicam Sedem inuadit, & impudenter totam ridet Ecclesiam: Est igitur hæreticus